

PŁOMJO

PUĆNIK PO DIGITALNYM SWĘĆE

– dźěłowe łopjena

RUĆNIK K WUŽIWANJU DŽĚŁOWYCH ŁOPJENOW

W zaštych lětach su šulske wjednistwa zhromadnje z wučerjemi spisali medijowe koncepty za přesadjenje žadanow k digitalizaciji na šulach, k potrebjce digitalnych nastrojow a dalekubťanjam.

Fachowi poradźowarjo zaběraja so z narokami we wučbnych planach k přesadženju zaměrow digitalizacije.

Za přesadjenje pak je nimo wotpowědnych digitalnych nastrojow trěbny wučbny material.

W mnohich zaštych wudaćach »Płomjenja« smy nadešli mnoho rozjasnjowacych tekstow k najwšelakorišim temam digitalneho swěta, kotrež je napisał Michał Cyž. Tute teksty je studijo LUCIJA w januarje 2025 w zběrce z mjenom »Pućnik po digitalnym swěće« wudało.

Na zakładze zběrki sym zestajala dźěłowe łopjena za šulsku wučbu w serbskej rěči.

Wučerjam steji k spjelnjenju wučbnych nadawkow z tym nětko material k dispoziciji, kotryž skića jónu wobšěrne rozjasnjenja we wjazanej zběrce a k tomu so hodźace dźěłowe łopjena.

Dźěłowe łopjena steja we word formaće na internetnej stronje Rěčneho centruma »WITAJ« a hodža so po potrebjce přestajeć, wudospoćnić, za wotpowědnú wučbnu hodžinu skrótšić, atd.

Jelizo maja šule hišće dalši hižo nadžěłany material na tutu temu, by rjenje było, hdyž bychu tutón tež za wuwučowanje k dispoziciji stajili.

Felicitas Kralowa

Tastaturowe přikazy

Při džěle z ličakom dyrbiš wěste kročełe znać.

Standard-kombinacije w kóždej aplikaciji:

Strg + S → składowanje dataje (speichern)

Strg + A → wšitko markěrować
(na př. cyły tekst dokumenta abo wšitke filmy we widejowym projekće)

Jeli nochćeće cyły tekst markěrować, klikńće z myšku na spočatk trěbneje pasaže, stłóćće a dźeržće k tomu shiftowu taster a klikńće na kónc teksta. Z tym markěrujeće jenož wuzwolene elementy.

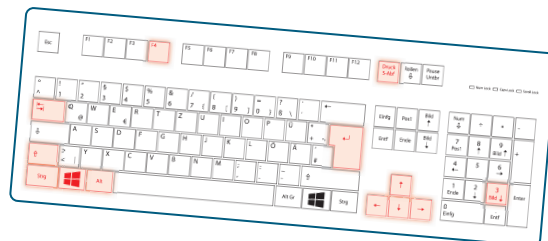
Strg + C → kopěrowanje wuzwoleneje dataje,

Strg + V → zasadźenje kopěrowaneho wobsaha (einfügen)

Strg + X → wutřihanje (ausschneiden)

Strg + Z → kročel wróćo.
(Sće-li raz zmylk zworali, hodža so poslednje misnjenja zločka skorigować.)

Strg + F → pytansku funkciju (lupu) aktiwizować

Tastowe kombinacije při džěle z wjacorymi woknješkami:

 + **E** → Explorer wočinić

 + **D** → desktop pokazać – wšitke woknješka so miniměruja

 + → wočinjene woknješka hodža so rjenje pódla so zřadować

Alt + → mjez wočinjenymi woknješkami měnjec
(dźerž při tym tasteru [ALT] a klikni wospjet na tabulator)

Alt + **F4** → aktualne woknješko / app / program zawrěć

special: SCREENSHOT – kopija cyteje wobrazowki

Šmóratka maja za to mjeztym swójski knefl abo znamješko.
We Windows wužiwać sčěhowacu tastowu kombinaciju:

→ wobsah wobrazowki so kopěruje (screenshot)
ale nihdže njeskłada, dyrbiće »foto wobrazowki«
takrjec hišće něhdže zasadzić

+

→ screenshot składowa so jako foto
w systemowym rjadowaku »Bilder«

Tastowe kombinacije za kreatiwne hłójčki

Pod funkciju »Sonderzeichen« namakaće we Windows njesměrnje wjele znamješkow, z kotrymiž móžeće
wašu mejlku abo tekstowy dokument wupyšić. Za to stłóćće a dźeržće taster ALT a zapodajće k tomu ličbo-
wy kode na ličbowym bloku (na tastaturje naprawo) a potom ALT zaso pušćće:

taster + k tomu čisło:

%00 +137

± +177

😊 +1

♥ +3

♂ +11

♀ +12

→ +26

← +27

↔ +29

🎵 +14

☀ +15